

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. velferðarnefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík 24. apríl 2019

1904036SA TP
Málalykill: 00.63

Efni: Neyslurými - 711. mál 149. lþ.

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingi, dags. 25. mars 2019, þar sem frumvarp á ofangreindu þingmáli var sent til umsagnar hjá Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Vegna anna við önnur mál hefur dregist að ganga frá umsögninni.

Óljóst hlutverk sveitarfélaga

Sambandið hefur kynnt sér umsagnir sem borist hafa frá öðrum aðilum og telur einboðið að þær fjölmörgu og veigamiklu athugasemdir sem þar koma fram fái frekari rýni af hálfu ráðuneyta áður en til þess getur komið að málið hljóti afgreiðslu á Alþingi.

Sambandið bendir sérstaklega á mjög óljóst hlutverk sveitarfélaga í þeirri breyttu framkvæmd sem áformuð er skv. frumvarpinu. Til að mynda verður ekki ráðið af efni frumvarpsins hvort ætlunin sé að stofnun og rekstur neyslurýma verði lögákveðið verkefni sveitarfélaga, sem undirgangist þannig ábyrgð og skyldur sem stjórnvald.

Liggja sú hugsun að baki frumvarpinu felur það í sér stefnumarkandi breytingu á verkaskiptingu opinberra aðila, þar sem meðferð við heilsufarsvanda veitt af heilbrigðisstarfsfólki hefur til þessa ekki verið lögmælt verkefni sveitarfélaga. Bent er á að staðan hérlendis er önnur hvað þetta varðar en hjá nágrennalöndum sem vísað er til í greinargerð með frumvarpinu. Þannig liggur fyrir að margvísleg grunnheilbrigðisþjónusta er á forræði sveitarfélaga bæði í Danmörku og Noregi. Eðlilegt er því að þjónusta á borð við neyslurými sé samþætt annarri þjónustu á sveitarstjórnarstigi þessara landa.

Val á milli leiða við lagasetningu

Að teknu tilliti til þessa telur sambandið þá leið mun álitlegri við lagasetningu að heilbrigðisráðuneytið geri þjónustusamninga á grundvelli kröfulýsingar um rekstur neyslurýma. Mörg dæmi eru um slíka samningsgerð við sveitarfélög m.a. um heimahjúkrun. Á grunni þjónustusamnings og kröfulýsingar myndi sveitarfélag ráða heilbrigðismenntað fólk til starfa.

Með þessu fyrirkomulagi væri þeim spurningum svarað sem m.a. koma fram í umsögn formanns Félags áfengis- og vímuefnaráðgjafa. Jafnframt þyrfti þá ekki að kostnaðarmeta frumvarpið gagnvart áhrifum á fjárhag og stjórnsýslu sveitarfélaga. Verði hins vegar stefnt að samþykkt frumvarpsins nú er óhjákvæmilegt að slíkt mat

fari fram samkvæmt 129. gr. sveitarstjórnarlaga, sbr. einnig ábendingu í umsögn mannréttinda- og lýðræðisráðs Reykjavíkurborgar.

Hvað þýðir að neyslurými séu „refsílaus svæði“?

Þá tekur sambandið einnig undir athugasemdir sem fram koma í umsögnum lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og ríkissaksóknara. Ráðagerð frumvarpsins um að neyslurými séu „refsílaus svæði“ er augljóslega illa ígrunduð og líkleg til þess að skapa margháttða óvissu bæði gagnvart notendur og starfsfólki. Sé haldið við þá ráðagerð að sveitarfélög beri ábyrgð á stofnun og rekstri neyslurýma þarf útfærslan gagnvart starfsfólki að fara fram í mun nánara samráði við sveitarfélög en farið hefur fram til þessa. Raunar benda umsagnir til þess að samráði hafi almennt verið áfátt t.d. varðandi rýni á refsiréttarleg sjónarmið. Spyrja má t.d. hvort dómsmálaráðuneyti hafi borið nýmæli frumvarpsins undir refsiréttarnefnd.

Samandregið

Samband íslenskra sveitarfélaga tekur undir fjölmargar og veigamiklar athugasemdir sem fram hafa komið í umsögnum um frumvarpið og telur að það verði að fá frekari rýni af hálfu ráðuneyta áður en til þess getur komið að málið hljóti afgreiðslu á Alþingi.

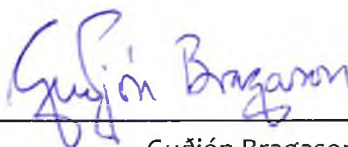
Við nánari vinnslu málsins þarf m.a. að skýra það hlutverk sem gert er ráð fyrir að sveitarfélög gegni skv. breyttu fyrirkomulagi. Þar kallar sambandið sérstaklega eftir skoðun á þeirri leið að heilbrigðisráðuneyti geri þjónustusamninga á grundvelli kröfulýsingar um rekstur neyslurýma.

Standi hins vegar vilji velferðarnefndar til þess að ljúka afgreiðslu fyrirbyggjandi frumvarps á yfirstandandi löggjafarþingi gerir sambandið kröfu til þess að áhrif þess á fjárhag og stjórnslu sveitarfélaga verði áður metin skv. 129. gr. sveitarstjórnarlaga.

Að endingu skal tekið skýrt fram að sambandið leggst gegn samþykkt frumvarpsins af ástæðum sem varða undirbúning málsins og samráð um val á milli leiða við lagasetningu. Sjónarmið um samþættingu þjónustu við notendur, þar á meðal um skaðaminnkandi nálgun, fá hins vegar afgerandi stuðning í stefnumörkun sambandsins 2018 - 2022 og birtast mjög víða í framkvæmd velferðarþjónustu á vettvangi sveitarfélaga. Því má binda vonir við að öflugt samráð og rýni á útfærslu varði góða leið að því sameiginlega markmiði að mæta þörfum þessara notenda eins vel og kostur er, samhliða því að styðja þá til bata gagnvart heilbrigðisvanda.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason

sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs